

BOM-project werpt vruchten af

De huiskamer van de verpleegafdeling van Sonnehove na de restyling

Hoe kunnen we onze bewoners met dementie een veilige en prettige leefomgeving bieden? Dat is de kern van het BOM-project waar de verpleegafdeling van Sonnehove sinds augustus mee bezig is. Tot nu toe zijn de resultaten erg positief: er is geen ondergewicht meer, mensen zijn 's nachts rustiger en vertonen minder probleemgedrag.

BOM. Wat een opmerkelijke naam voor een project voor mensen met dementie. Waar staat die afkorting eigenlijk voor? "BOM is de afkorting van Brein Omgevings Methodiek. Brein is een landelijke organisatie, die dit project heeft ontwikkeld. Vandaar de naam", vertelt Wilke Crommentuyn, teammanager zorg op de verpleegafdelingen van Sonnehove.

Grondlegger van dit project is Anneke van der Plaats. Wilke legt uit wie zij is: "Anneke is jarenlang werkzaam geweest als geriater in de ouderenzorg. Na haar pensionering is zij aan de universiteit hersenkunde gaan studeren. Ze heeft deze nieuwe wetenschappelijke kennis gekoppeld aan haar werkervaring. Daardoor was ze in staat om baanbrekende inzichten te presenteren over wat prikkels doen met mensen met dementie."

Prikkels wegnemen

In het dagelijks leven zijn er heel veel prikkels om ons heen. Een vaatwasser die

draait, een ventilator die zoemt, klikkende hakken, rammelende sleutels, dichtslaan de deuren, noem maar op. "Mensen met een gezond brein kunnen al die geluiden goed plaatsen en filteren. Mensen met dementie kunnen dat niet. Veel van die geluiden ervaren zij als onveilig", vertelt Wilke. Het BOM-project richt zich op het creëren van een optimale woonomgeving voor mensen met dementie. In die omgeving kun je eigenlijk drie dingen onderscheiden: de werkprocessen, de begeleiding en de inrichting. "Iedereen die bij de zorg betrokken is, moet zich ervan bewust worden dat de bewoner met dementie niet kan veranderen. Die is zoals hij is. Maar door de structuur op de dag, de begeleiding en de omgeving zo goed mogelijk aan te passen, kun je wel een bepaalde sfeer op een afdeling krijgen, waar bewoners zich goed bij voelen", zegt teammanager Andrea Verhagen, die met haar team in de startblokken staat om op De Ameide ook te beginnen met het BOM-project.

Meer logica

Voor mensen met dementie is het belangrijk dat alle dingen die op een dag gebeuren logisch zijn. Andrea legt uit: "Als we dus bijvoorbeeld om twaalf uur een placemat en een bord op tafel zetten en pas een half uur later de soep uitserven, dan kunnen bewoners daar onrustig van worden. Ze weten niet wat er van hen verwacht wordt en gaan dan bijvoorbeeld rommelen met hun bord of ze willen de boel gaan opruimen. Dat zorgt voor allemaal onnodige onrust en commotie. Dat kun je voorkomen door de spullen pas op tafel te zetten als mensen direct

Door de blauwe vlakken kunnen bewoners zich beter oriënteren

Wilke Crommentuyn

Andrea Verhagen

'Vroeger hadden we een afdeling, nu hebben we huiskamers'

kunnen gaan eten. Zo maak je het logisch voor ze."

Door het BOM-project is bijvoorbeeld ook het 'duttten' heel anders georganiseerd, vertelt Wilke. "Voorheen werden de bewoners tussen de middag naar bed gebracht. Maar je kunt iemand beter drie keer per dag een halfuurtje laten dutten dan anderhalf uur in bed stoppen. Dat is gezonder en heeft een positief effect op hun energiehuishouding. Tegenwoordig creëren we dus echt een dutsfeer, gewoon in de huiskamer: de gordijnen en de deuren gaan dicht, het licht gaat uit en er wordt niet doorheen gelopen. We merken dat mensen hierdoor veel beter uitrusten."

Oog voor emoties

Ook in de begeleiding van de bewoners is veel veranderd. "We letten veel beter op mensen hun gezichtsuitdrukking of intonatie. Daar kun je vaak uit opmaken hoe iemand zich voelt, bijvoorbeeld boos, verdrietig, verward of alleen. Uitgangspunt is dat die emotie er mag zijn, we tonen er begrip voor. Hierdoor merken

ben een zeer beperkt gezichtsvermogen. Door deze simpele aanpassingen kunnen zij zich beter oriënteren in de sanitaire ruimtes en zien ze waar het toilet staat en waar de wastafel hangt. We hebben daar vroeger nooit bij stilgestaan, maar voor onze bewoners is dat heel prettig. We hadden bijvoorbeeld een man die regelmatig urineerde op de gang, dat is nu verleden tijd."

Veilige thuishaven

Deze nieuwe manier van 'omgevingsbewust werken' stelt andere eisen aan medewerkers. "Het moet echt in hun bloed, in hun dna gaan zitten", benadrukt Andrea. Inmiddels hebben alle medewerkers daarom een intensieve training van vijf dagdelen gevolgd. Ook zijn zeven coaches opgeleid, die medewerkers gaan helpen en ondersteunen.

"We merken dat het echt werkt. Bewoners eten beter en er is geen ondergewicht meer. De inzet van de psycholoog is afgenomen en 's nachts is er meer rust", aldus een enthousiaste Wilke.

Andrea staat te popelen om met haar team ook aan de slag te gaan met het BOM-project. "Dit project levert zoveel op, dat is gewoon heel erg leuk!" Inmiddels is er ook op De Ameide een omgevingsscan gemaakt en een advies uitgebracht waarmee het team aan de slag kan. "Om te beginnen krijgen alle medewerkers een training van vijf dagdelen en we gaan negen coaches opleiden. Ook willen we de familie en mantelzorgers nauw betrekken bij wat we doen en waarom we dat doen. Met elkaar kunnen we ervoor zorgen dat de woonomgeving een fijne en veilige thuishaven is voor de bewoners. Want daar doen we het uiteindelijk natuurlijk allemaal voor!"

mensen dat ze gezien worden, dat er oog is voor hoe ze zich voelen. Zij voelen zich daardoor prettiger en veiliger", zegt Wilke.

Plassen op de gang

Aan het begin van het project is er een 'omgevingsscan' gemaakt. Dat heeft voor heel veel aanpassingen in de inrichting en de fysieke omgeving geleid. Zo werden onder meer de huiskamers onder handen genomen. "Vroeger hadden we een afdeling, nu hebben we huiskamers", vat Wilke samen. Er zijn bijvoorbeeld aparte zit- en eethoeken gekomen, en de ruimtes zijn gezellig en huiselijk ingericht. Inclusief een perzisch kleedje op tafel, een dienblad met mooie kopjes waaruit bewoners koffie drinken en een kroonluchter aan het plafond. Dit soort aanpassingen zorgen ervoor dat mensen een huiselijker sfeer ervaren. Er zijn ook aanpassingen gedaan, die vooral functioneel waren. Zo werden bijvoorbeeld de doucheruimtes bestickerd en werd de witte wc-bril vervangen door een zwarte. "Mensen met dementie heb-